

Vážené dámy, vážení páni,
milí priatelia!

Máte v rukách volebný program KDH **Za slušný život na Slovensku**. Tento program je našou predstavou o slušnej krajine, slušnej politike a slušnom Slovensku, s ktorým sa uchádzame o podporu voličov v predčasných voľbách 17. júna 2006.

Som presvedčený, že pre kampaň a program KDH pred nadchádzajúcimi voľbami sú kľúčové tri veci: vízia, myšlienky a odhodlanie.

V čase, keď sa hovorí o obsahovom vyprázdňovaní politiky, keď marketing nahrádza osobné presvedčenie, prichádzame s volebným programom, ktorý je našou **predstavou o slušnej krajine**. Táto predstava je konkrétna a realistická. Poznáme problémy života v našej spoločnosti a ponúkame riešenia a návrhy, ktoré zlepšia život v našej krajine. Nezapierame pritom svoj názor a identitu, a hlásime sa k nim. Týmto programom a celou predvolebnou kampaňou chceme potvrdiť, že vieme, v akej krajine chceme žiť, vieme, ako to dosiahnuť a chceme to dosiahnuť. Máme víziu, myšlienky, aj odhodlanie. O všetkom sa konkrétne dočítate na ďalších stranách a presvedčíte v našej kampani.

Dovoľte mi však, aby som ešte upriamil pozornosť na tri slová, tri princípy, ktoré sú pre našu politiku príznačné, ako nič iné.

Prvým princípom je prvé slovo, ktorým pred 16 rokmi na zakladajúcom sneme KDH, začínal svoj prejav Ján Čarnogurský. **Sloboda**. Bol to zápas o slobodu, ktorý spájaj budúcich členov KDH počas komunizmu, bolo to presvedčenie o slobodnej krajine, čo viedlo k založeniu KDH a je to sloboda, ktorá je dodnes základom každej našej politiky. Pod slobodou by dnes niektorí radi rozumeli mnohé, čo s ňou nemá nič spoločné. My sme však presvedčení, že definícia slobody zostáva rovnaká, či sa písal rok 1986, 1996 alebo 2006. A tak, ako sme stáli na jej strane pred desiatimi rokmi, stojíme aj dnes. Politika KDH, to je politika slobody.

Druhým slovom, ktorým sa začína volebný program, ktorý držíte v rukách, je slovo **rodina**. Je to práve rodina, bez ktorej si nevieme predstaviť náš život, nech už by bol akýkoľvek. Je to rodina, kde po stáročia, bez ohľadu na dobu alebo režim, odovzdávajú rodičia svojim deťom morálne, ale aj materiálne hodnoty. Je to rodina, ktorá svojim významom stojí pred politikou a štátom a je to rodina, bez rozvoja ktorej niet pokoja a mieru v chudobe, ani v prebytku. Nevie si predstaviť spoločnosť bez rodín. A ani si to predstaviť nechcem. Rodina je základom každej usporiadanej spoločnosti a jej ochrana a podpora je základom našej politiky. Preto, nech už ide o bezpečnosť, poriadok, spravodlivosť či vzdelanosť, vždy máme na mysli rodinu. Jej dobro a prospech. Rodina je kľúčom k našej politike, a preto ňou otvárame aj náš program.

A napokon, tretím dôležitým slovom je **kultúra**. Kultúra ako to, čím ľudia od nepamäti menia svet okolo, čím hovoríme o tom, čo je v nás, akí sme a čomu veríme. Kultúra ako umenie, ale tiež kultúrnosť našich vzťahov. V rodinách, v škole, na ulici, v práci či vo verejnom živote. Za uplynulé roky sme v mnohom život na Slovensku zlepšili. Niečo dôležité sa však obchádzalo a pošliapavalo. Bola to práve kultúra. Preto vždy, keď hovoríme o slušnom živote, o poctivosti a dôležitosti pravdy, vždy máme na mysli kultúru a kultúrnosť.

Poslednou poznámkou, ktorou by som rád zakončil tento úvodný príhovor, je jedna krátka spomienka. Spomienka na dvoje dôležité voľby v našich dejinách. Mám na mysli **voľby v rokoch 1906 a 1946**. Od tých prvých uplynie v tomto roku okrúhlych sto, od druhých 60 rokov. V prvom, aj druhom prípade to boli pre Slovensko dôležité a pre slovenskú kresťanskú pravicu úspešné voľby. Mnohé sa odvtedy zmenilo, ale niečo zostáva: tak ako vtedy, aj dnes nie sú voľby iba súťažou rozdielnych strán, ale tiež súťažou rozdielnych programov a rozdielnych pohľadov na svet. V roku 1946 táto rozdielnosť rozhodovala o osude našej krajiny na dlhých 40 rokov. Som presvedčený, že ak má sloboda svoju cenu, tak by sme aj v roku 2006 mali k voľbám pristupovať zodpovedne a poctivo. Pretože bez zodpovednosti je každá sloboda iba stratená sirota. A to by sme dopustiť nemali.

Tak nám Pán Boh pomáhaj!

JUDr. Pavol Hrušovský
predseda KDĽ

ZA SLUŠNÝ ŽIVOT NA SLOVENSKU

VOLEBNÝ PROGRAM

KDH je najstaršou a najstabilnejšou modernou politickou stranou na Slovensku. Hlásime sa k odkazu Sviečkovej demonštrácie z 25. marca 1988 a k nenásilnej porážke komunistického režimu zo 17. novembra 1989. Hlboko si ctíme obeť, pamiatku a prínos všetkých ľudí, ktorí verili a bojovali za slobodu v našej krajine a prispeli k porážke barbarských totalitných ideológií.

Od svojho vzniku v roku 1990 stojí **KDH na strane slobody, vlády práva a presadzuje súlad náboženských, občianskych a politických práv a slobôd.** Sme presvedčení o neodňateľných a nescudziteľných prirodzených právach každej ľudskej bytosti, ktorými nás obdaril Stvoriteľ. Sme presvedčení o nenahraditeľnom význame rodiny, založenej na manželstve muža a ženy, ktorá predchádza štát a je predpokladom pokoja a blahobytu každej spoločnosti. A napokon sme presvedčení o nezastupiteľnom mieste kresťanskej viery a náboženstva pre slobodu a kultúru Slovenska a Európy.

KDH je konzervatívnou stranou, ktorá sa hlási k slovenskej národnej tradícii, osobitne k odkazu Andreja Hlinku pri formovaní tváre Slovenska. Štát má mať silné postavenie pri ochrane slobody, práva a poriadku. Nesmie však zneužívať svoju moc na neodôvodnené zasahovanie do prirodzeného prostredia jednotlivca, rodiny, cirkvi a spoločnosti. Neveríme vo vytvorenie nového človeka ani sveta na nových základoch. Základom našej politiky je preto obmedzená moc štátu a realistické videnie sveta.

Slovenská spoločnosť vďaka slobodnému a demokratickému zriadeniu rozhoduje o svojej budúcnosti sama. V tomto zápase o charakter nášho štátu a spoločnosti je určujúcou silou kultúra. Práve ona rozhoduje o tvári našej krajiny. Tvár našej krajiny je najlepším a najvernejším obrazom našej kultúry a hodnôt, ktorým sme verili v minulosti a veríme v súčasnosti a ktoré určia našu budúcnosť.

KDH verí v slušný život na Slovensku. V uplynulých 16 rokoch sme zviadli **zápasy o miesto svedomia, pravdy a spravodlivosti v slovenskom verejnom živote.** Sme presvedčení, že každý z týchto zápasov bol potrebný a správny. Pred nadchádzajúcimi voľbami ponúkame slovenským občanom a voličom program založený na overených hodnotách. Sme presvedčení, že medzi hlavné úlohy budúcej vlády bude patriť **ochrana a podpora rodiny, vláda práva, zabezpečenie poriadku a bezpečnosti a tiež zlepšovanie vzdelania a kultúrnosti.** Prvou a najdôležitejšou vlastnosťou každej politiky však musí zostať **mravnosť.**

Predkladáme preto svoj volebný program ako ponuku na slušný život v našej krajine. Sme pripravení prijať zodpovednosť za štát a spoločnosť a podieľať sa na takej vláde, ktorá bude tvoriť slušnú tvár Slovenska.

RODINA

Rodina je prirodzeným, základným a štát predchádzajúcim spoločenstvom. Rodina je miestom vzniku života, formovania charakteru človeka i osvojovania si pozitívnych hodnôt. Starostlivosť o deti a výchova v rodine je základom prenosu mravných hodnôt z pokolenia na pokolenie, a teda základom pokoja, rozvoja a blahobytu v spoločnosti. Preto je štát povinný spoločenstvo rodiny rešpektovať, chrániť a podporovať. Rodinná politika je prierezovou a KDH v politike podpory rodiny vychádza z princípov osobnej zodpovednosti, zodpovednosti za svoju rodinu, z princípu subsidiarity i medzigeneračnej solidarity. Cieľom rodinnej politiky KDH je vytvárať priaznivé prostredie pre rodiny s deťmi, pre uspokojovanie ich materiálnych a duchovných potrieb, odstraňovať diskrimináciu viacdenných rodín, motivovať k zodpovednému správaniu a podporovať mladých ľudí v príprave na manželstvo a rodičovstvo. Rodinná politika KDH má dva základné atribúty: ochranu rodiny a podporu rodiny.

KDH bude presadzovať **ústavný zákon o ochrane manželstva**. Primárnym cieľom ústavného zákona je ochrana definície manželstva ako vzťahu jedného muža a jednej ženy, ochrana manželského obradu ako aj priznaných práv a povinností v slovenskom právnom poriadku. Druhým cieľom ústavného zákona je **obrana slovenského rodinného práva pred zasahovaním medzinárodných organizácií a snahou zrovnoprávniť manželstvo s inými formami nemanželského spoluzitia**, ktoré nemajú podporu slovenskej verejnosti. Ústavný zákon zaviazuje vládu a štátne orgány SR, aby pri dojednávaní medzinárodných zmlúv a pri výkone právomocí súvisiacich s členstvom SR v medzinárodných organizáciách, osobitne v EÚ, postupovali tak, aby bolo chránené manželstvo a záujmy SR v súlade s predloženým ústavným zákonom.

Na podporu rodiny budeme navrhovať nasledovné opatrenia:

Hlavnou prioritou rodinného programu bude zasadiť sa za **zvýšenie daňového bonusu**, určeného na podporu viacdenných rodín, **o 100 percent na 1 100 Sk mesačne** (vyššie 13 000 Sk ročne); daňový bonus bude vyplácaný **na druhé, tretie, štvrté** (a ďalšie) **dieťa po dobu šiestich rokov po narodení dieťaťa**. Cieľom bonusu bude zvýšenie priamej podpory viacdenným rodinám, ktoré sa usilujú zabezpečiť svoje potreby prácou.

Zasadíme sa za **zníženie odvodového zaťaženia rodín** prostredníctvom **spoločného sociálneho poistenia manželov** a **zvýhodníme manželstvá** na princípe „**čím dlhšie manželstvo, tým nižšie odvody**“. Zasadíme sa za **zníženie daňového zaťaženia rodín**, keď presadíme, aby preukázateľné náklady na vzdelanie detí boli odpočítateľnou položkou zo základu dane, a zabezpečíme **pravidelnú valorizáciu** všetkých pro-rodinných dávok.

Presadíme **daňové prázdniny pre novomanželov**. V roku uzavretia manželstva si každý manžel v prípade prvého manželstva bude môcť uplatniť **odpočítateľnú položku vo výške 100 000 Sk** na osobu.

Zavedieme **mladomanželské pôžičky na bývanie**. Štát bude manželom bonifikovať hypotekárny úver na byt **do výšky 10 000 Sk ročne** po dobu prvých päť rokov. Opatrenie bude platiť iba v prípade prvého manželstva.

Zvýšime príspevok pri narodení prvého dieťaťa na 10 000 Sk. Upravíme rodičovský príspevok tak, aby bol vyšší v prípade, že sa rodič osobne stará o dieťa.

Zavedieme **otcovskú dovolenku**, týždeň plateného voľna po narodení dieťaťa, nad rámec zákonnej dovolenky. Cieľom návrhu bude pomoc manželom-otcom a ich manželkám v starostlivosti o novonarodené dieťa, odbúranie stresu, podpora a pomoc manželov pri návrate mamičiek s deťmi domov z pôrodnice.

Upravíme **príspevok na služby pre rodinu** tak, aby ho mohol čerpať aj uchádzač o zamestnanie, ktorý zabezpečuje starostlivosť o deti vo veku od 3 do 6 rokov v tej istej obci (obdobne ako opatrovateľská služba). Na každé opatrované dieťa tak bude možné získať príspevok vo výške 1 200 Sk, čo v prípade starostlivosti o viac detí umožní vytváranie **alternatívnych rodinných škôliet** na rodinnom základe.

Zvýšime nepriamu **podporu rodičov s viacerými deťmi** tým, že umožníme pracujúcim deťom **poukázať časť zaplatenej dane z príjmu svojim rodičom na dôchodok**. Týmto opatrením budeme sledovať posilnenie rodiny, medzigeneračnej solidarity, ako aj podporu rodičov viacdenných rodín, ktorí sú v súčasnom dôchodkovom systéme diskriminovaní.

Nadalej budeme venovať zvýšenú pozornosť viacdenným rodinám, podpore rodín v kríze, neúplným rodinám, okrem iného prehodnotením podmienky nároku na vdovský dôchodok tak, aby vdovy-matky, ktoré vychovali viacero detí, nezostali bez dôchodkovej dávky.

Prostredníctvom Štátneho fondu rozvoja bývania **zvýšime podporu výstavby nájomných bytov**, osobitne sociálneho bývania pre rizikové skupiny, keď je nezamestnaný jeden alebo obaja rodičia.

Budeme podporovať náhradnú rodinnú starostlivosť pred ústavnou starostlivosťou. Všetky opatrenia zamerané na podporu detí sa budú v rovnakom rozsahu vzťahovať aj na osvojené deti a nových rodičov.

FINANCIE, HOSPODÁRSTVO

Hlavným cieľom hospodárskej politiky bude v budúcom období udržanie vysokého a dlhodobého rastu slovenskej ekonomiky, ktorý je predpokladom rastu životnej úrovne občanov. Tento cieľ chceme dosiahnuť zachovaním a vytváraním priaznivého ekonomického prostredia, ochranou trhovej ekonomiky, minimalizovaním zásahov štátu do fungovania trhu, zodpovednou rozpočtovou politikou, nízkymi daňami a nízkym štátnym prerozdeľovaním. Výnosy z privatizácie budeme používať na znižovanie štátneho dlhu a prefinancovanie dôchodkovej reformy. Cieľom KDH bude znižovať deficit verejných financií a smerovať k vyrovnanému rozpočtu do konca volebného obdobia.

V oblasti dosiahnutých ekonomických reforiem bude KDH trvať na **zachovaní rovnej sadzby dane z príjmu**, ako aj jednotnej sadzby dane z pridanej hodnoty. V dlhodobom horizonte sa budeme usilovať o postupné **znižovanie dane z príjmu na 14 percent**, ale prednosť bude mať **znižovanie odvodov**.

V oblasti daňovej politiky predložíme v súlade s ústavným zákonom o spolupráci NR SR a vlády SR v záležitostiach EÚ **deklaráciu o daňovej zvrchovanosti**, ktorá bude chrániť **suverenitu Slovenskej republiky rozhodovať v otázkach priamych daní samostatne**. Deklarácia **zaviaže členov vlády a štátnych orgánov SR nesúhlasit'** na pôde EÚ s harmonizáciou **priamych daní, ich sadzby, základu a ani so zavedením európskej dane**.

Zasadíme sa za **postupné znižovanie schodku verejných financií**. Slovenské hospodárstvo sa nachádza vo fáze značného ekonomického rastu a je potrebné, aby sme tento rast využili na vyrovnanie rozpočtového hospodárenia. Náš cieľ je vyrovnaný rozpočet koncom volebného obdobia.

U zamestnancov **rozšírime možnosť odpočítateľných položiek** z daňového základu (napr. zaplatené úroky z hypotekárneho úveru na kúpu bytu, rodinného domu, resp. rekonštrukcie, úroky zo stavebného úveru, cestovné náklady na dochádzanie do práce). Odvodové zaťaženie je na Slovensku stále veľmi vysoké a je jednou z prekážok vytvárania nových pracovných miest. **Znížime preto odvodové zaťaženie pre podnikateľov o 7 percentuálnych bodov**, o 6 percentuálnych bodov pre zamestnávateľov (z 34,4 na 28,4) a o 1 percento pre zamestnancov. Zníženie odvodov bude spojené s prehodnotením systému povinných odvodov vrátane zrušenia duplicitných platieb.

Reformou organizácie daňovej správy **zjednotíme výber daní a odvodov**, vrátane ich ročného zúčtovania. Centralizáciou výberu daní a odvodov prispejeme k rastu platobnej disciplíny platiteľov, odstráneniu duplicitných činností na strane štátu, zvýšeniu efektívnosti pri správe verejných prostriedkov a postupnému zníženiu byrokracie.

KDH sa bude zasaďovať za podporu podnikateľského prostredia. Znížime administratívnu náročnosť procesu začatia podnikania a zakladania živností. Prijmeme opatrenia s cieľom znížiť administratívnu a poplatkovú náročnosť pri zavedení a správe emisií cenných papierov a podporíme vznik integrovaného trhu cenných papierov, čím zlepšíme fungovanie slovenského kapitálového trhu a zvýšime dostupnosť kapitálu podnikateľským subjektom. Budeme navrhovať opatrenia pri presadzovaní ochrany práv menšinových akcionárov, vznik a zlepšenie podmienok pre fungovanie trhu s rizikovým kapitálom a podporu podnikateľov v tomto segmente.

Sprísňime kontrolu prirodzených monopolov, zlepšíme legislatívu a kompetencie štátnych inštitúcií zriadených na kontrolu monopolov. Budeme podporovať rozvoj cestovného ruchu nielen cez štátnu správu, ale aj cez regionálnu samosprávu, a rozvoj služieb, najmä sociálnych. Zasadíme sa za zvýšenie finančných zdrojov vyčlenených pre cestovný ruch v štátnom rozpočte a zlepšenie dostupnosti zdrojov z eurofondov.

V rámci podpory strednej vrstvy **zvýšime odpočítateľné položky** z daňového základu **pre dôchodkové sporenie do tretieho piliera**, životné poistenie alebo investovanie do podielových fondov zo súčasných 12 000 Sk na 24 000 Sk ročne. Toto opatrenie podporuje rast dlhodobých úspor obyvateľstva, umožňuje prílepiť si na dôchodok aj tým občanom, ktorí sa nestihli zapojiť do druhého dôchodkového piliera.

KDH sa zasaďí za **podporu energetiky**. Podporíme opatrenia zamerané na dostatočné energetické zdroje, opatrenia podporujúce diverzifikáciu energetických zdrojov, rozvoj

systemov zásobovania energiami, podporíme rozvoj alternatívnych zdrojov a rozvoj jadrovej energetiky.

PORIADOK A BEZPEČNOSŤ

KDH považuje vládu práva a dodržiavanie zákona za základ slobodnej spoločnosti. Kľúčovými inštitúciami pre bezpečnosť občanov a poriadok a zákonnosť v spoločnosti sú represívne zložky štátu, osobitne polícia, prokuratúra a súdy.

Polícia je službou občanom a spoločnosti, jej základným poslaním má byť tvrdosť voči zločinu a slušnosť k občanom. Policajná služba má fungovať transparentne a efektívne. Občanom má byť v prípade potreby nablízku, otvorená slúžiť ich potrebám a pripravená chrániť život, slobodu a majetok.

Hlavnou prioritou KDH v nadchádzajúcom volebnom období bude posilnenie výkonu policajnej služby. Zlepšíme pracovné, sociálne a odborné podmienky pre prácu polície. KDH bude presadzovať, aby bola **práca policajta celoživotným zamestnaním**. Budeme zvyšovať spoločenské postavenie policajta nielen dôrazom na etický kódex príslušníkov Policajného zboru, ale tiež **zvýšením policajných platov**, s dôrazom na mladých a nastupujúcich policajtov. Ďalej **zvýšime počet policajtov** v hliadkovej službe začlenením železničnej polície do štruktúr Policajného zboru a reorganizáciou hraničnej a cudzineckej polície po vstupe Slovenskej republiky do Schengenského priestoru.

Zasadíme sa za lepšie budovanie špecializovaných zložiek polície, osobitne **sprísnením výberu do elitných útvarov** Policajného zboru, menovite Úradu boja proti korupcii a Úradu boja proti organizovanej kriminalite. **Zlepšíme ochranu policajtov pred neopodstatneným trestným stíhaním a zastrášaním zo strany mafie**. Skvalitníme komunikáciu s občanmi, zasadíme sa za posilnenie **otvorenosti polície** voči občanom. Budeme pokračovať vo zvýšení **priameho kontaktu** občanov s policajnými funkcionármi, najmä v praxi stretnutí okresných policajných riaditeľov s verejnosťou počas prvých tried v mesiaci, a tiež ďalším zlepšením policajného prostredia, najmä dobudovaním systému policajných recepcií.

Posilníme boj proti zločinu aj nástroje prevencie. Zameriame sa na prísnejšie postihovanie trestných činov obchodovania s ľuďmi, detskej pornografie, násilia proti deťom, sexuálneho zneužívania, zotročovania a týrania. Osobitný priestor budeme venovať **boju proti drogám**, boju proti distribúcii, spotrebe drog, a to tak v oblasti represie, ako aj prevencie. V boji proti drogám, ktoré ohrozujú našu mládež, naše rodiny a našu spoločnosť, **posilníme zákonné a výkonné kompetencie polície**.

Zlepšíme **odborné a technické zázemie** a podmienky pre prácu polície. Vytvoríme **analytické a koordinačné centrum pre boj proti zločinu** a **koordinačné centrum boja proti terorizmu**. V boji proti korupcii a organizovanému zločinu sa zameriame na lepšie vzdelanie a kvalitnejšie finančné a materiálne zabezpečenie príslušníkov Policajného zboru. Posilníme boj proti extrémizmu. Dôraz budeme klásť aj na **kontrolu polície smerom dovnútra**: osobitne právomoci a personálne zabezpečenie inšpekčných a kontrolných mechanizmov v Policajnom zbore. Ako súčasť prevencie

budeme uprednostňovať **kamerové systémy** a ďalej budeme zvyšovať investície do policajnej techniky.

V roku 2007 presadíme ako prioritu národného záujmu **vstup Slovenskej republiky do Schengenského priestoru**. Zasadíme sa za vydávanie dokladov, osobitne pasov, vo formáte EÚ a dobudovanie ochrany slovensko-ukrajinskej hranice.

Integráciou záchranných zložiek a krízového manažmentu, Hasičského a záchranného zboru, Civilnej ochrany a Úradu krízového manažmentu, vytvoríme nový a lepšie fungujúci **záchranný systém**. Vytvoríme lepšie podmienky pre elektronické služby pre občanov a e-government.

V oblasti azylovej politiky budeme podporovať **prísnu azylovú politiku**, zasadíme sa za **vysokú úroveň ochrany inštitúcie azylu pred jeho zneužívaním**. Na pôde EÚ budeme presadzovať zachovanie suverenity členských štátov pri rozhodovaní o azyle a pri kontrole vonkajších hraníc Únie. V bilaterálnych vzťahoch dobudujeme systém readmisných dohôd s Ruskom a Ukrajinou. V oblasti udeľovania štátneho občianstva stanovíme prísne pravidlá a kontrolu jeho udeľovania.

SPRAVODLIVOSŤ A VLÁDA PRÁVA

Bez zákona niet slobody, bez trestu niet spravodlivosti. Spravodlivosť nenastolia ani hrubé čiary za minulosťou, ani ospravedlňovanie zločinov. KDH odmieta rozmáhajúcu sa kultúru tolerancie voči násiliu. Domnievame sa, že najdôležitejšou úlohou štátu je zabezpečiť bezpečnosť svojich občanov. Spravodlivosť nie je len ideál, ale nevyhnutný cieľ, ktorý musí spoločnosť založená na vládě práva sledovať. Zmyslom politiky ministerstva spravodlivosti je **zabezpečenie spravodlivého a férového procesu**. Tí, ktorí žijú v súlade so zákonom, musia byť chránení a tí, ktorí zákon porušujú, musia byť prísne potrestaní.

KDH neverí v hrubé čiary, budeme preto presadzovať **ústavný zákon o zrušení tzv. Mečiarových amnestií**. Amnestie zastupujúceho prezidenta Vladimíra Mečiara zabránili súdnym konaniam vo viacerých závažných a spoločensky mimoriadne nebezpečných trestných činoch. Nakoľko existuje pochybnosť, že do nich boli zapojené aj štátne orgány Slovenskej republiky, zrušenie amnestií považujeme za základný nástroj nastolenie spravodlivosti.

Zlepšíme výkon trestnej politiky štátu. Výsledkom rekodifikácie trestného práva je **prísnejší postih páchatel'ov násilných trestných činov** a moderný trestný proces, ktorý je rýchly a efektívny. Skúsenosť však ukazuje, že rozdelenie právomoci v trestnom konaní medzi viaceré štátne orgány robí trestnú politiku menej efektívnou a viac chaotickou. Cieľom KDH v nadchádzajúcom volebnom období preto bude **presadenie pravidiel jednotnej trestnej politiky**, ktorá zabezpečí záujem štátu na prísnom a spravodlivom potrestaní páchatel'ov trestných činov. KDH bude presadzovať **zrušenie sovietskeho modelu prokuratúry a začlenenie orgánov štátnej obžaloby pod rezort justície** tak, ako je to obvyklé vo viacerých demokratických štátoch, a tak, ako si to vyžadujú potreby praxe. Budeme tiež dôsledne podporovať funkčnosť, efektívnosť a procesnú nezávislosť Úradu špeciálnej

prokuratúry, spolu so Špeciálnym súdom kľúčovej inštitúcie pre boj proti mafii a korupcii.

V trestnom práve presadíme **trestnú zodpovednosť právnických osôb**. Sme presvedčení, že v zlepšovaní slobody podnikateľského prostredia nie je možné pokračovať aj bez nastolenia zodpovednosti. Žiadne predstavenstvo obchodnej spoločnosti nemôže stáť nad zákonom alebo mimo zákona. Naša ekonomika závisí od čestnosti a férovosti. Po schválení trestnej zodpovednosti právnických osôb budeme mať nový nástroj na presadenie týchto hodnôt, ktoré chránia náš systém slobodného podnikania pred zločinom a korupciou.

Posilníme **boj proti sexuálnemu zotročovaniu** a zavedieme **trestnosť konania** spočívajúceho vo **využívaní služieb prostitúcie**. Štát musí obmedzovať dopyt po prostitúcii, ktorá ponizuje ženu na tovar a zneužíva jej ťažkú sociálnu situáciu. Ako trest navrhujeme **zverejnenie identity osoby „klienta“**.

Zrýchlime a zefektívňime súdne konanie a boj proti korupcii. Kľúčovým nástrojom bude projekt **Súdny manažment** a podpora ďalšej informatizácie súdnictva. V občianskom súdnom konaní budeme posilňovať **prvky kontradiktórnosti**, teda zodpovednosť účastníkov konania za predkladanie dôkazov. Po zavedení systému doslovnej protokolácie v trestnom konaní bude potrebné prejsť na tento systém aj v civilnom procese.

KDH bude presadzovať lepšie a vyššie personálne zabezpečenie súdov. **Zvýšime počet odbornej súdnej administratívy** (vyšších súdnych úradníkov a probačných a mediačných úradníkov), čo napomôže zrýchleniu súdneho konania. Budeme podporovať vyššiu transparentnosť a pokračovanie projektu zverejňovania súdnych rozhodnutí na internete. V záujme **zefektívnenia civilnej justície** navrhujeme presun pozemkových kníh z katastrálnych úradov do rezortu spravodlivosti. V rámci **znižovania miery korporativizmu** budeme presadzovať otvorenie notárskej komory a zrušenie systému *numerus clausus*.

KDH sa zasadí za **vyššiu zodpovednosť sudcov**. Medzi sudcami a prokurátormi zatiaľ prevažuje tendencia zmierňovať požiadavky kladené na výkon sudcovskej profesie. KDH sa preto zasadí za **prísnejší postih sudcov a prokurátorov**, ktorí sa odborne alebo eticky spreneverujú výkonu svojej funkcie. Prvým krokom budú **zásady sudcovskej etiky prijaté formou zákona**, v zákone upravený mechanizmus hodnotenia práce sudcu s dopadom na disciplinárne konanie, či možnosť odborného preskúšania sudcov, ktorých rozhodnutia vyvolávajú vážne pochybnosti o ich profesionálnej úrovni alebo občianskej odvahe. Po sudcoch zavedieme **povinnosť publikácie majetkových priznaní** na internete aj pre prokurátorov.

Vysoká miera korupcie oslabuje dôveru v štátne inštitúcie, vrátane justičných a policajných orgánov, a podkopáva hodnoty, na ktorých je založená demokracia. Všetci občania si zaslúžia právny systém, ktorý dáva šancu všetkým, namiesto toho, aby ochraňoval úzke záujmy „niekoľkých“. KDH bude pokračovať **v boji proti korupcii**. Za kľúčový považujeme **zákon o preukazovaní pôvodu majetku**. Legitímnym cieľom tejto právnej úpravy je zabrániť protiprávnemu nadobudnutiu majetku. Naša ústava chráni vlastnícke právo, ale len vlastnícke právo nadobudnuté z legálnych príjmov. Právny štát nemôže tolerovať existenciu a užívanie majetku nadobudnutého z

nelegálnych aktivít. V trestnom práve budeme preto pri organizovanej a drogovej kriminalite presadzovať **obligatórne prepadnutie majetku pri uznaní viny páchatel'a**, ak nebude vedieť preukázať legálnosť príjmov, z ktorých majetok nadobudol. Právomoc štátu dostať sa k majetku organizovaných a zločineckých skupín urobí boj proti mafii a organizovanému zločinu efektívnejším.

Budeme presadzovať **sprísnenie ústavného zákona o konflikte záujmov a zúženie imunity ústavných činiteľov** len na konanie súvisiace s výkonom verejnej funkcie.

Podporíme zavedenie elektronického legislatívneho procesu, ktorý umožní v reálnom čase transparentnú kontrolu všetkých štádií legislatívneho konania.

V otázke voľby a menovania sudcov Ústavného súdu Slovenskej republiky budeme podporovať spoločensky rešpektovaných a odborne zdatných kandidátov, ktorí budú interpretovať text ústavy verne, bez ambícií vkladať do interpretácie ústavného textu svoje ideologické preferencie.

NÁRODNÉ ZÁUJMY A ZAHRANIČNÁ POLITIKA

Zahraničná politika Slovenska by sa mala z pohľadu KDH niesť v znamení ochrany národných a ekonomických záujmov štátu, pomoci iným na ich ceste za slobodou a demokraciou a dôsledným presadzovaním overených hodnôt. Zabezpečíme rovnováhu medzi ochranou národných záujmov SR, zachovaním suverenity a našej identity na jednej strane a aktívnym pôsobením SR v medzinárodných organizáciách.

Priestor **Európskej únie**, ktorý je dnes aj naším spoločným priestorom, je vymedzený kultúrne, historicky, geograficky, politicky, právne i ekonomicky. Budúcnosť EÚ nevidí KDH v prenášaní kompetencií z členských štátov na orgány EÚ, ale v efektívnejšej činnosti jej inštitúcií a nástrojov, ktorými disponuje, a v postupnom prehĺbovaní vzájomnej dôvery, ktorá je podmienkou každého spoločného rozvoja.

Európska únia je zmluvou medzi štátmi. KDH preto odmieta návrh Európskej ústavy, ktorý považujeme za zásadný krok k vytvoreniu európskeho štátu a zásadnú premenu európskej integrácie do podoby, ktorá ohrozuje národné a ekonomické záujmy Slovenska. Nesúhlasíme s opakovaním procesu ratifikácie návrhu Európskej ústavy potom, čo ju odmietli občania v referendách vo Francúzsku a Holandsku.

Nebudeme súhlasiť so žiadnou formou politickej centralizácie EÚ. Naopak, budeme presadzovať **ochranu princípu subsidiarity a suverenity členských štátov, silnejšie postavenie národných parlamentov a právo veta v rozhodujúcich oblastiach národného záujmu.** Za naliehavé úlohy Únie považujeme odbúravanie zbytočných byrokratických procedúr, podporu vzdelanosti, liberalizáciu pracovného a vnútorného trhu vrátane väčšej liberalizácie služieb, presadenie „inovatívnej Európy“ schopnej produkovať viac pracovných miest a reformu Spoločnej poľnohospodárskej politiky.

KDH je presvedčené, že **rozhodovanie v oblasti daní a odvodov, sociálnej, dôchodkovej a zdravotníckej politiky musí zostať v kompetencii jednotlivých štátov.** Je to dôležité tak pre dobro národných štátov, ako aj pre konkurencieschopnosť a dobro EÚ ako celku. Budeme iniciovať, aby praktiky narúšajúce ľudskú dôstojnosť,

ako napr. ničenie embryí pre výskum kmeňových buniek, klonovanie, eutanázia, ktoré sú nezákonné aspoň v jednej členskej krajine, neboli podporované a financované z komunitárnych fondov.

KDH podporuje rozšírenie EÚ o štáty, ktoré zdieľajú spoločné európske hodnoty. Preto budeme **podporovať rozšírenie Únie** o balkánske krajiny, ale nepodporíme rozširovanie Únie mimo hraníc Európy. V prípade Turecka považujeme za najlepšie riešenie tzv. privilegované členstvo.

Severoatlantickú alianciu vníma KDH ako inštitúciu, ktorá na základe hodnotovej blízkosti vojensky a obranne združuje krajiny. **NATO je najdôležitejší pilier bezpečnosti transatlantického priestoru, pričom SR zodpovedne prijíma svoj diel zodpovednosti.** KDH zároveň chápe snahy Európy vyplývajúce zo súčasnej bezpečnostnej situácie vo svete. Terorizmus, šírenie zbraní hromadného ničenia, boj proti organizovanému zločinu, vrátane takých jeho prejavov, ako sú obchod s narkotikami, obchod s ľuďmi a otroctvo, sú naliehavými problémami, ktorých riešenie je možné len vo vzájomnej kooperácii medzinárodných organizácií a inštitúcií. Koncept Európskej bezpečnostnej a obrannej politiky chápeme ako doplnok pri riešení úloh, ktoré plní Severoatlantická aliancia.

Význam USA pre KDH nespočíva len v ekonomickej a bezpečnostnej spolupráci. **USA sú krajinou, s ktorou zdieľame mnohé spoločné hodnoty.** V zložitej medzinárodnej bezpečnostnej situácii pokladáme za potrebné podnikat' kroky na odstraňovanie odcudzenia medzi Európou a Spojenými štátmi.

Budeme presadzovať posilnenie spolupráce Visegrádskej skupiny. V spolupráci s okolitými krajinami sa zasadíme za spoločný vstup do Schengenského priestoru a vzájomnú podporu a pomoc pri ochrane vonkajšej hranice EÚ.

V **bilaterálnych vzťahoch** budeme podporovať dobré vzťahy so všetkými okolitými štátmi, s Českou republikou, Poľskom, Maďarskom, Rakúskom a Ukrajinou. Dobré vzťahy budeme podporovať aj s ďalšími štátmi, osobitne s Ruskom, ktoré je jedným zo strategických partnerov SR a predstavuje hlavný zdroj našich energetických surovín, so slovanskými krajinami na Balkáne, so Spolkovou republikou Nemecko a ďalšími partnerskými štátmi v západnej Európe, ako aj so Spojenými štátmi americkými.

Na Blízkom východe a v iných konfliktných oblastiach budeme podporovať aktivity, ktoré vedú k mierovému spolunažívaniu krajín na základe spravodlivosti a vzájomného rešpektovania sa.

Voči krajinám, kde sa nerešpektuje náboženská sloboda a iné občianske a politické slobody, napríklad Bielorusku a Kube, budeme presadzovať zásady solidarity a podpory prenasledovaným.

V zahraničnej politike SR voči Balkánu a v pôsobení SR ako nestáleho člena Bezpečnostnej rady OSN **nebudeme podporovať nezávislosť Kosova.**

Slovenská republika bude ako nestály člen Bezpečnostnej rady **Organizácie spojených národov** podporovať reformy OSN, ktoré povedú k väčšej zodpovednosti jednotlivých členských krajín.

KDH tiež bude venovať pozornosť komunitě Slovákov žijúcich v zahraničí a podporovať jej záujmy, osobitne v podobe podpory Úradu pre zahraničných Slovákov.

Budeme presadzovať zvyšovanie profesionality zahraničnej služby dobrou personálnou politikou. Bude treba uskutočniť zefektívnenie siete zastupiteľských úradov vo svete ako aj vytvárať podmienky pre verejnú a mimovládnu diplomaciu.

NÁRODNÁ OBRANA

KDH považuje bojaschopnosť armády za nenahraditeľnú súčasť bezpečnosti Slovenskej republiky. Budovanie armády a nasadzovanie jej príslušníkov doma aj v zahraničí sa má uskutočňovať výlučne v súlade s požiadavkami bezpečnosti Slovenska a v súlade so zahraničnou politikou Slovenskej republiky a prijatými medzinárodnými záväzkami. KDH podporuje budovanie obrannej vojenskej štruktúry Európskej únie s podmienkou zachovania suverenity členských štátov v otázkach obrany. KDH podporuje účasť slovenských vojakov na mierových misiách OSN.

KDH sa zasadí za **stiahnutie vojenských jednotiek SR z územia Iraku** najneskôr do konca budúceho volebného obdobia. Stiahnutie jednotiek prebehne podľa stanoveného plánu.

Pri zachovaní profesionalizácie armády navrhujeme **novú zákonnú úpravu**, ktorá umožní dobrovoľníkom slúžiť v armáde, po stanovenom čase získať niektorú vojenskú kvalifikáciu a stať sa súčasťou armádnej zálohy. Takúto **vlasteneckú službu zákon spojí s rôznymi výhodami**, napríklad s finančným zabezpečením štúdia na vysokých školách, prijímaní do zamestnania v štátnej službe, pri prijímaní do profesionálnej služby v Ozbrojených silách SR a podobne. **Cieľom zákona bude spoločensky oceniť vlastenectvo občanov SR a rozšíriť spoločenskú základňu Ozbrojených síl SR.**

Primárnym organizačným princípom budovania armády bude stále zvyšovanie jej **schopnosti na obranu vlastného územia republiky**, ako aj na účasti na medzinárodných mierotvorných operáciách. Dôraz budeme venovať potrebám vyplývajúcim z prebiehajúcej vojny proti terorizmu a schopnosti armády účinne sa zúčastniť na potieraní terorizmu.

Osobitný význam pre napĺňanie všetkých uvedených cieľov pri budovaní armády majú **jednotky špeciálneho určenia**. KDH sa v nadchádzajúcom volebnom období zasadí za **zlepšenie podmienok pre výcvik** existujúceho pluku špeciálneho určenia v Žiline a za rozšírenie jednotiek špeciálneho určenia čo do počtu aj čo do šírky odbornosti.

KDH sa tiež zasadí za **zvýšenie mobility jednotiek na zemi aj vo vzduchu**. Ozbrojeným silám Slovenskej republiky zabezpečíme prostriedky na nákup motorových vozidiel pre prepravu jednotiek ako aj na postupnú inováciu obrnených vozidiel bojových i transportných. Mobilitu vo vzduchu zabezpečíme inováciou transportných lietadiel. Vo vzdušných silách budeme **pokračovať vo využívaní súčasných nadzvukových bojových lietadiel** vo výzbroji armády. Zároveň budeme pokračovať v analýze podmienok pre budúcu inováciu bojových lietadiel tak, aby v **druhej polovici volebného obdobia mohli velenie armády a vláda prijať**

rozhodnutie, či budúca inovácia bojových lietadiel má spočívať na **nadzvukových alebo podzvukových bojových lietadlách**. V rámci vzdušných síl **posilíme kapacitu vrtuľníkov**, a to ako prepravných, tak aj bojových.

Zasadíme sa, že základným princípom pri objednávaní nových zbrojných systémov pre armádu bude princíp rentabilnosti a optimálnych nákladov. V rámci tohto princípu bude štát vytvárať **čo najlepšie podmienky pre účasť slovenských firiem** na zbrojných dodávkach. Okrem iných pôjde o dodávky odmínovacích zariadení a informačných technológií.

KDH sa zasadí za **otvorenie rokovaní s Českou republikou o sprístupnení materiálov vojenskej kontrarozviedky**, a to tých jej agentov, ktorí pracovali proti vnútorným nepriateľom.

VZDELANIE, VEDA, ŠPORT, MLÁDEŽ

KDH považuje vzdelanie a výchovu za jednu z najvyšších priorít spoločnosti. Mladá generácia má právo na úspešnú budúcnosť. Základným a prvotným miestom výchovy je rodina. Štát ani verejné inštitúcie svojou politikou alebo systémom vzdelávania rodinu neoslabujú, naopak, rešpektujú jej nezastupiteľné poslanie a rozvíjajú a odborne a spoločensky posilňujú vzdelanostný rast jednotlivca. Nespochybniteľným atribútom nášho školského systému preto musí byť výchova a vzdelávanie všestrannej, kultúrnej a hodnotovo orientovanej osobnosti. Je to základný predpoklad zdravého rozvoja nielen ekonomiky, ale aj celej spoločnosti.

KDH bude presadzovať, aby sa pozitívne zmeny v školstve dosiahnuté vo volebnom období 2002 – 2006 upevnili, aby narastal podiel finančných prostriedkov z HDP do školstva, pričom sa v tomto smere zaväzujeme naďalej približovať k priemeru krajín EÚ. Rozdeľovanie peňazí musí byť spravodlivé a efektívne. Za základ rozvoja nášho vzdelávacieho systému KDH považuje **pokračovanie v reforme školstva „Naučme sa učiť, učíme sa pre život“**. KDH bude v tejto reforme dôrazne presadzovať princíp slobody. Základnými piliermi budú štyri slobody: rodičovská, učiteľská, školská a študentská. Pre naplnenie tejto reformy navrhujeme a budeme presadzovať prijatie **nového školského zákona** s cieľom celoživotného vzdelávania.

Zabezpečíme, aby sa vytvoril školám priestor, kde si budú tvoriť vlastné školské vzdelávacie programy. Zabezpečíme pravidelnú **informovanosť rodičov o kvalite škôl** prostredníctvom výsledkov externých hodnotení a výročných správ škôl, rozšírenie možnosti individuálneho vzdelávania žiakov a rozšírenie ponuky alternatívnych učebníc a učebných pomôcok. Súčasťou školského zákona bude aj **kariérny rast učiteľa**. Zároveň s tým budeme presadzovať, aby **priemerný plat učiteľa** postupne dosiahol **120 percent priemerného platu v národnom hospodárstve**.

V regionálnom školstve bude KDH presadzovať **rozšírenie a skvalitnenie vyučovania cudzích jazykov**, prijímanie na stredné a vysoké školy bez prijímacích skúšok na základe objektívneho merania výsledkov zo základnej a strednej školy a **prehĺbenie informatizácie a internetizácie škôl**. Zasadíme sa za prerozdeľovanie finančných prostriedkov školám aj na základe kvality vzdelávania. Zlepšíme

dostupnosť škôl **prostredníctvom školských autobusov**. Budeme podporovať budovanie bezbariérového prístupu na školy a spoluprácu školy a rodiny najmä prostredníctvom podpory mimoškolských aktivít. Podporíme pokračovanie úspešného projektu „Otvorená škola“, vďaka čomu sa školy stávajú centrom celej lokálnej komunity.

KDH bude **podporovať vysoké a univerzitné školstvo**, ktoré považujeme za základ prosperity, rozvoja a kultúrnosti spoločnosti. Budeme preto **podporovať všeobecnú dostupnosť vysokého školstva** tak, aby mal možnosť študovať na vysokej škole každý, kto má na to osobné predpoklady, bez ohľadu na sociálnu situáciu rodiny.

V oblasti vysokého školstva budeme presadzovať: **zlepšenie a zvýšenie financovania vysokých škôl** s dôrazom na jeho efektívnosť a získavanie prostriedkov zo súkromných zdrojov; podporu financovania vysokých škôl na základe kvality poskytovaných študijných programov; **finančnú podporu sociálne slabých** študentov a študentov dosahujúcich vynikajúce študijné výsledky; vytvorenie systému podpory najlepších študentov na popredných zahraničných univerzitách.

KDH bude **podporovať zvýšenie financovania a spoločenského postavenia vedy a výskumu**. Zasadíme sa za grantový systém podpory výskumu a vývoja, sústredenie finančných prostriedkov na vedu a výskum do oblasti využitia domácich zdrojov a do oblastí, v ktorých má výskum na Slovensku európske parametre. Mimoriadnu pozornosť bude venovať podpore kvalitného výskumu na vysokých školách a v Slovenskej akadémii vied.

KDH tiež pripraví a predloží **zákon o mládeži a dobrovoľníckej činnosti**. Zvýšime financovanie mládežníckych aktivít v priebehu rokov 2006 – 2010 o 50 % so zameraním na zmysluplné naplnenie voľného času detí a mladých ľudí. Ďalej, predložíme **moderný zákon o športe**, ktorý rieši otázky financovania profesionálneho a amatérskeho športu a boja proti dopingu. Budeme podporovať šport pre všetkých budovaním finančne nenáročných športovísk (minihriská, cyklotrasy, bežecké trate). **Zvýšime podporu športu** v priebehu rokov 2006 – 2010 o 30 % s dôrazom na rozvíjanie rekreačného a mládežníckeho športu v mestách a na vidieku.

KULTÚRA

Kultúrna politika KDH sa opiera o tri základné piliere: ochranu a zveľaďovanie pamäte národa, podporu tvorivosti a propagáciu umeleckej tvorby. Okrem toho budeme venovať pozornosť vnútornej transformácii ministerstva kultúry, schváleniu nových mediálnych zákonov a konsolidácii politiky štátu voči cirkvám a náboženským spoločnostiam.

Pod pamäťou rozumieme **ochranu a zveľaďovanie hmotnej** (pamiatky, pamätihodnosti) **a nehmotnej** (duchovná pamäť) **pamäti národa**. Podstatne zefektívňujeme grantový systém obnovy a zveľaďovania pamiatok, o. i. tým, že ekonomické zmluvy nebude vykonávať aparát ministerstva kultúry, ale ako zákazky súkromný sektor, čím sa zabráni zdĺhavému procesu, ktorý často neumožňuje dofinancovanie obnovy pamiatok v bežnom roku.

V kultúrnej politike budeme **podporovať tvorivosť**. Z kultúrnej politiky Slovenska úplne vymizol systém štipendií pre začínajúcich i zreých umelcov, vrátane prezentácie, resp. realizovania toho, čo za tento študijný čas vykonali. Pod tvorivosťou rozumieme aj podporu grantového systému pre začínajúce i zabehnuté umelecké podujatia s možnosťou zahraničnej umeleckej konfrontácie.

Zasadíme sa o lepšie podmienky a **podporu propagácie**. Na Slovensku ustrnula prezentácia začínajúcej i zrelej umeleckej tvorby (výstavy, koncerty a pod.). V súčasnosti vystupujú na verejnosti väčšinou len erbové inštitúcie, ako Slovenská filharmónia, Slovenská národná galéria, Slovenské národné múzeum a pod. Rovnako to platí pre prezentáciu umeleckej tvorby v zahraničí, či už cez kultúrne inštitúty, ktorých personálne obsadenie treba podriadiť ministerstvu kultúry, alebo cez iné kultúrne podujatia v zahraničí. Zmeníme preto súčasný systém tak, aby sme zvýšili podporu propagácie začínajúcej aj etablovanej umeleckej tvorby.

Zasadíme sa, aby **ministerstvo kultúry prešlo vnútornou transformáciou**. Zabezpečíme, aby v správe ministerstva zostali základné kultúrne inštitúcie s celonárodným dosahom a významom a inštitúcie, ktoré spracúvajú dokumentáciu jednotlivých kultúrnych a umeleckých oblastí na celom Slovensku (divadlo, film, výtvarné umenie a pod.). Ministerstvo bude určovať smer a dôraz kultúrnej politiky na Slovensku z dlhodobých i krátkodobých hľadísk, a to najmä usmerňovaním finančných tokov. Rozdeľovanie jednotlivých finančných prostriedkov budú realizovať grantové komisie bez podstatnejšieho zasahovania zo strany vedenia ministerstva.

Pripravíme legislatívu **transformujúcu umelecké fondy z povinného na dobrovoľný princíp**. Z majetku týchto fondov bude zložená finančná istina pre nadačný fond a z úrokov tejto istiny budú vyplácané štipendiá umelcom.

V **mediálnej oblasti** pripravíme novelizáciu zákonov o Slovenskej televízii a Slovenskom rozhlase, ktoré upravujú voľbu riaditeľov oboch inštitúcií tak, že v prvom kole bude potrebné na zvolenie získať nadpolovičnú väčšinu hlasov a v druhom kole bude zvolený kandidát s relatívnou väčšinou. Pre odvolanie budú potrebné hlasy dvoch tretín členov Rady. Zákon o Slovenskej televízii bude garantovať existenciu dvoch verejnoprávnych kanálov. Navrhujeme nový zákon o koncesionárskych poplatkoch, ktorý zlúči oba poplatky do jedného vo výške 150 Sk a bude vyberaný plošne. Zákon stanoví použitie peňazí na financovanie pôvodnej tvorby, dokumentárnej tvorby a publicistiky. Zasadíme sa za privatizáciu Tlačovej agentúry Slovenskej republiky.

V oblasti cirkevnej politiky štátu sa zasadíme za **vypracovanie alternatívnych modelov financovania cirkví a náboženských spoločností**, vrátane modelu tzv. **asignačnej dane**. Po zhode politických strán a cirkevných inštitúcií pripravíme návrhy právnych úprav a príslušné zmluvy so Svätou stolicou a ostatnými cirkvami a náboženskými spoločnosťami o financovaní. Naďalej zostávajú aktuálne zmluvy o výhradách vo svedomí, ktoré sú pripravené na schválenie.

REGIONÁLNY ROZVOJ, ŠTÁTNA SPRÁVA, SAMOSPRÁVA

Cieľom KDH v oblasti regionálneho rozvoja je zvyšovanie konkurencieschopnosti a výkonnosti regiónov pri rešpektovaní zásad trhovej ekonomicky a trvalo udržateľného rozvoja. Budeme podporovať lepšie využitie potenciálu a zvyšovania inovačnej kapacity regiónov, rozvoj infraštruktúry.

V oblasti územnej samosprávy budeme podporovať **zmenu súčasného usporiadania 8 vyšších územných celkov na model 12 žúp**, v podobe, ako ho navrhla vláda v roku 2001, čo zodpovedá prirodzeným hraniciam regiónov a prehĺbi identitu ich obyvateľov. V rámci pokračovania reformy verejnej správy **podporíme proces municipalizácie** so zachovaním špecifického postavenia obcí.

Budeme presadzovať **princíp solidarity na zmiernenie prehlbujúcich sa rozdielov** medzi jednotlivými regiónmi Slovenska. Zabezpečíme viac finančných prostriedkov pre rozvoj menej rozvinutých regiónov, najmä pre verejné investície a ďalšie vzdelávanie ľudí. Zasadíme sa za zvyšovanie kvality existujúceho bytového fondu vyššou štátnou podporou, s dôrazom na znižovanie energetickej náročnosti bývania.

Zasadíme sa za vyššiu transparentnosť a otvorenosť rozhodovacích procesov, osobitne v oblasti verejného obstarávania. Budeme tiež venovať zvýšenú pozornosť sociálnym otázkam v rámci pôsobnosti samosprávy špeciálne rodine a marginalizovaným skupinám.

Zlepšíme podmienky pre fungovanie štátnej správy a samosprávy. Znížime počet štátnych úradov spájaním, zrušením, resp. ich začlenením pod ministerstvá. Táto úprava sa bude týkať napríklad Národného bezpečnostného úradu, Úradu pre štátnu službu, Úradu na ochranu osobných údajov, Úradu geodézie, kartografie a katastra, Úradu pre normalizáciu, metrológiu a skúšobníctvo.

Budeme presadzovať zverenie verejnej politiky, vrátane legislatívy, do výlučnej kompetencie ministerstiev ako štátnych orgánov, ktorých predstavitelia sú priamo zodpovední zástupcom občanov – Národnej rade Slovenskej republiky.

SOCIÁLNE VECI

KDH považuje **dôchodkovú reformu** za jednu z najdôležitejších reforiem moderných dejín Slovenska. Domnievame sa preto, že dôchodková reforma by sa nemala meniť v základných parametroch, najmä pokiaľ ide o sporenie občanov na osobných účtoch tzv. druhého piliera. KDH bude preto v nasledujúcom volebnom období brániť úspory občanov na účtoch v druhom pilieri a zasadí sa za ochranu základných parametrov reformy v tomto smere.

V sociálnej politike KDH prispejeme k zlepšeniu sociálnej situácie a zabezpečeniu plnohodnotného života občanov v každom veku, budeme robiť zodpovednú a spravodlivú sociálnu politiku, prednostne zameranú na rodinu.

Navrhujeme a zmeníme **system dávok sociálnej pomoci** tak, aby sme znížili chudobu najmä dlhodobo nezamestnaných, rodín s viacerými deťmi či v neúplných rodinách. Budeme venovať stálu pozornosť **znižovaniu nezamestnanosti**. Nezamestnanosť je hlavným rizikovým faktorom chudoby, ktorá ohrozuje najmä ľudí s nízkym vzdelaním a v najchudobnejších regiónoch.

V oblasti **zamestnanosti a trhu práce** budeme presadzovať **znižovanie celkového odvodového a daňového zaťaženia** o 7 percentuálnych bodov. Zjednodušíme podmienky na podnikanie, odstránime doteraz existujúce administratívne bariéry komplikujúce podnikanie. Cielene prepojíme investičné stimuly s regiónmi s vysokou nezamestnanosťou. Zasadíme sa za uplatnenie princípu **dobrovoľnosti v poistení v nezamestnanosti** s perspektívou jeho úplného odštátnenia. Navrhujeme **modernizáciu** (odštátnenie, decentralizácia a liberalizácia) **služieb zamestnanosti**, zrušenie územných úradov práce, sociálnych vecí a rodiny a prenos ich kompetencií spolu s finančnou decentralizáciou v oblasti služieb zamestnanosti na samosprávne kraje a obce. Odstránime regulácie súkromných subjektov poskytujúcich služby zamestnanosti na komerčnej báze. Budeme **podporovať skrátené pracovné úväzky**, osobitne vo forme **dohody o vykonaní práce rodiča** v rozsahu 20 hodín týždenne tak, aby zamestnávateľ neplatil odvody. Podporíme medziregionálnu mobilitu pracovnej sily a cez Štátny fond rozvoja bývania podporíme sociálne bývanie a nájomné byty pre potreby zamestnancov cestujúcich za prácou.

V oblasti **štátnej sociálnej podpory** zvýšime **adresnosť**, jednorazové dávky štátnej sociálnej podpory budeme decentralizovať na obce (príspevok pri narodení dieťaťa – minimálnu výšku garantovať zákonom, príspevok na pohreb) a zvýšime podporu viacdetyň rodín cez zvýšenie daňového bonusu.

V oblasti sociálnej pomoci **vytvoríme priaznivé prostredie na pôsobenie neštátnych subjektov v sociálnej sfére** (komerčných aj neziskových) a na uplatňovanie prirodzených (dobrovoľných) foriem solidarity. Zasadíme sa za výraznejšie uplatňovanie hmotnej formy pomoci na úkor finančnej a poskytovanie dávok práceschopným občanom podmienime ich aktivitou (práca pre obec alebo dobrovoľnícka činnosť). Výraznejšie tiež uplatníme ekonomické kritériá v sociálnej sfére, najmä pri poskytovaní sociálnych služieb a hradení ich skutočných nákladov. Podporíme výraznejšie uplatňovanie vyživovacej povinnosti medzi príbuznými a zohľadňovanie majetkových pomerov. Navrhujeme zrušenie Fondu náhradného výživného ako nesystémový prvok, ktorý „trestá“ všetkých daňových poplatníkov, a zavedieme spravodlivejší systém vymáhania výživného s dôrazom na aktívne riešenie problému zo strany neplatičov.

V oblasti podpory znevýhodnených skupín sa zameriame na **adresnú pomoc s cieľom integrovať** sa do spoločnosti plnohodnotným životom a uplatnenie sa v spoločnosti, prostredníctvom proaktívnych programov zameraných na: **zabezpečenie rovnakého prístupu k vzdelaniu** (napr. i pilotnými projektmi „základných internátnych škôl“), ďalej na **zvyšovanie kvalifikácie** a rozvoja zručností potrebných pre uplatnenie sa na súčasnom trhu práce a napokon na zlepšenie koordinácie práce jednotlivých rezortov v tejto oblasti. Podporíme **zlepšenie podmienok bývania** vo vylúčených rómskych osídleniach (základná infraštruktúra) a väčšiu **zainteresovanosť cirkví, misijných spoločenstiev a inštitúcií tretieho sektora** v oblasti riešenia rómskej problematiky. V spolupráci so samosprávou a neziskovým sektorom podporíme **vytvorenie primeranej sociálnej siete** (azylové centrá, nízkoprahové útulky) pre sociálne najslabšie skupiny občanov, aby nikto nebol „bezdomovcom“, v boji proti absolútnej chudobe.

DOPRAVA

KDH bude ako **prioritu národného záujmu podporovať dobudovanie diaľnice D1** po Žilinu a následne po Košice v čo najkratšom čase. Ďalej budeme presadzovať zapojenie dopravnej infraštruktúry SR do transeurópskej siete budovaním multimodálnych koridorov. Vo väzbe na koncepciu rozvoja cestnej infraštruktúry budeme **preferovať budovanie obchvatov miest, budovanie rýchlostných komunikácií** Nitra-Zvolen-Košice. Zrýchlenie budovania diaľnic a rýchlostných komunikácií zabezpečíme ďalšími zdrojmi na spravodlivejšom princípe, napr. zavedením elektronického mýtného.

Budeme podporovať **zlepšenie železničnej dopravy**. Podporíme dokončenie privatizácie, predložíme **návrh zákona o prístupe ďalších dopravcov na železničnú infraštruktúru** a budeme podporovať budovanie nosného dopravného systému v hlavnom meste SR Bratislava na princípe koľajovej dopravy s prepojením na región Bratislavy.

KDH podporí **zlepšenie správy letísk a leteckej dopravy**. Mestám a regiónom umožníme získať akciové podiely v obchodných letiskových spoločnostiach pre správu letísk. Zasadíme sa za **konkurenčné prostredie pre poskytovateľov poštových služieb** a v oblasti telekomunikácii podporíme **vypísanie medzinárodného tendra pre vstup ďalších operátorov** na trh mobilných sietí.

Dôležitou časťou podpory informatizácie spoločnosti sú služby vlády poskytované cez internet. Zabezpečíme **rozvoj e-governmentu** vo všetkých oblastiach verejnej správy. Dôslednou kontrolou zabezpečíme, aby každá koruna investovaná do informatizácie spoločnosti prinášala sľubovaný efekt.

ZDRAVOTNÍCTVO

KDH si ctí hodnotu zdravia. Hlavnými východiskami, z ktorých vychádza politika KDH v oblasti zdravotníctva, sú navzájom súvisiace podmienky stanovenia reálnej potreby zdravotnej starostlivosti, určenia jej reálnej ceny a zabezpečenia jej žiaducej a reálnej kvality. Súvisiacou podmienkou je stanovenie sociálnej únosnosti občana pri jeho finančnej spoluúčasti. Tieto základné východiská musia vytvoriť rovnováhu medzi osobnou zodpovednosťou, solidaritou a zdravotníckou politikou štátu pri zachovaní dostupnosti a rovnocennosti prístupu k zdravotnej starostlivosti pre každého občana Slovenskej republiky.

Stanovenie reálnej potreby zdravotnej starostlivosti sa bude týkať všetkých druhov ambulantnej i ústavnej starostlivosti. Východiskom bude priemerná hodnota príslušných parametrov za posledných 5 rokov.

Určenie reálnej ceny zdravotnej starostlivosti. Minimálna cena každého relevantného výkonu alebo postupu ako mernej jednotky sa stanoví na základe vypracovanej metodiky, ktorej súčasťou bude aj hodnota práce. Metodika umožní potrebnú úpravu pri zmenách cien spôsobených vonkajšími faktormi. Ceny budú platiť

na jeden rok. Zmenu cien počas roka bude možné realizovať v opodstatnených prípadoch v mimoriadnom režime.

Zabezpečenie kvality zdravotnej starostlivosti bude založené na systéme certifikácie činností na základe vzdelanostných a skúsenostných kvalifikačných kritérií. Konkrétnu činnosť bude môcť vykonávať len odborne spôsobilá osoba. Odborní garanti budú mať stanovený podiel fyzickej prítomnosti na pracovisku.

Hladina **sociálnej únosnosti finančnej spoluúčasti** sa určí ako podiel z príjmu pre najnižšie príjmové skupiny obyvateľstva. Tento podiel by nemal presiahnuť 10 % z celkového stanoveného ročného príjmu. Suma prevyšujúca tento podiel bude vyplácaná zdravotnými poisťovňami ako vratná časť ich príjmov raz za 3 mesiace.

Na stanovenie reálnej potreby zdravotnej starostlivosti bude nadväzovať zabezpečenie jej dostupnosti, a to najmä stanovením **minimálnej siete zdravotníckych zariadení**, predovšetkým stanovením siete ambulantných, ústavných a ostatných zdravotníckych zariadení i lekární (okrem kúpeľov).

Sieť zdravotníckych zariadení bude stanovená na základe regionálneho princípu. Každý občan musí dostať **maximum zdravotnej starostlivosti vo svojom regióne**. Kraje budú porovnateľné z hľadiska rozsahu poskytovaných zdravotníckych služieb. Zariadenia zaradené do minimálnej siete sa stanú povinnými zmluvnými partnermi pre zdravotné poisťovne. Zariadenia s regionálnou alebo nadregionálnou pôsobnosťou zostanú v zriaďovateľskej pôsobnosti štátu alebo vyšších územných celkov.

Rozmiestnenie **staníc záchranej zdravotnej služby** prehodnotíme na základe počtu výkonov a ich charakteru podľa vopred stanovených kritérií efektivity. Stanice nespĺňajúce tieto kritériá budú zo siete vyradené.

Metodikou stanovovania cien zabezpečíme jej objektivizáciu. Podstatným krokom v dosiahnutí reálnej ceny výkonov bude určenie hodnoty práce v zdravotníctve. Ustanovíme **inštitút dohodovacieho konania**, ktorého garantom bude Úrad pred dohľad nad zdravotnou starostlivosťou.

Súčasná odvodová povinnosť štátu je v nepomere s odvodovou povinnosťou poistencov a zamestnávateľov. **KDH sa preto zasadí za zvýšenie účasti štátu pri odvodoch za svojich poistencov.**

Zasadíme sa za zvýšenie kvality zdravotnej starostlivosti, ktoré musí smerovať predovšetkým do kvality ambulantnej starostlivosti, a to najmä posilnením kompetencií v indikáciách lekárov primárnej sféry pre nové výkony. Kvalita v špeciálnej starostlivosti bude podmienená predovšetkým splnením podmienky príslušného vzdelania, kontinuálneho vzdelávania a výkonnostných parametrov. Kvalitu v ústavnej starostlivosti zabezpečíme realizáciou programu akreditácie nemocníc.

Ochranu života podporíme zavedením inštitútu **informovaného súhlasu** žien, ktoré žiadajú o umelé prerušenie tehotenstva. Súčasťou opatrenia bude aj súhlas rodičov alebo zákonných zástupcov dievčaťa pri žiadosti o umelé prerušenie tehotenstva do veku 18 rokov. V súlade s najnovšími poznatkami vedy zredukujeme zoznam zdravotných dôvodov, ktoré sú zdravotnou indikáciou pre umelé prerušenie

tehotenstva. Pripravíme **súbor opatrení o ochrane embrya** od počatia ako v oblasti výskumu, tak v praktickej aplikácii v medicíne.

Podporíme ďalší rozvoj ústavnej i mobilnej **hospicovej starostlivosti**.

Zasadíme sa za zavedenie inštitútu **rodinného lekára**, ktorý bude môcť poskytovať základnú zdravotnú starostlivosť deťom od 7 rokov a spoločne i dospelým až do konca života. Zdravotná starostlivosť bude teda v maximálnej miere pre celú rodinu zabezpečená na jednej ambulancii.

Znížime poplatky za recept z 20 Sk na 5 Sk, čo bude zodpovedať cene manipulácie s receptom.

Stomatologická starostlivosť bude v maximálnej miere vyňatá z financovania prostredníctvom zdravotného poistenia. Občan bude zodpovedať za svoje orálne zdravie a za orálne zdravie svojich detí (okrem vrodených vývojových chýb a nezavinených ochorení). Zasadíme sa za podporu systému pripoistenia na stomatologickú starostlivosť v zdravotných i komerčných poisťovniach.

Významný podiel na **ochrane a podpore zdravia** bude mať sieť regionálnych úradov verejného zdravotníctva s cieľom zlepšovať zdravotný stav obyvateľstva, znižovať rozdiely v zdravotnom stave rôzne diferencovaných populačných skupín a zvyšovať zdravotnú bezpečnosť obyvateľstva. Podľa zásad medicíny založenej na dôkazoch sa vyhodnotia doteraz aplikované programy na podporu a rozvoj zdravia. Podporené budú len programy s preukázateľnou medicínskou efektívnosťou a spoločenským významom.

Zabezpečíme zvýšenie nezávislosti štátnych zdravotných poisťovní a Úradu pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou. Predstavenstvá Všeobecnej zdravotnej poisťovne, a. s., a Spoločnej zdravotnej poisťovne, a. s., dozorná rada a správna rada i predseda Úradu pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou budú volené parlamentom.

PÔDOHOSPODÁRSTVO

Slovensko je historicky vidieckou krajinou s hlbokými tradíciami v poľnohospodárstve a lesníctve. KDH chápe poľnohospodárstvo a lesníctvo ako nevyhnutnú súčasť života na vidieku a vníma ich rozvoj ako vytváranie podmienok pre zdravý a zmysluplný život.

Zasadíme sa za dotačnú podporu domácim bezpečným a zdravým potravinám, v horských a podhorských oblastiach Slovenska podporíme základné spracovanie živočíšnych produktov, poľnohospodárstvo budeme transformovať tak, aby v čo najväčšej miere rešpektovalo prírodné podmienky.

Zasadíme sa za podporu hypoték na nákup poľnohospodárskej pôdy, **zrušíme daň z poľnohospodárskej pôdy** a výpadok príjmov budeme obciam kompenzovať z podielových daní. Podporíme rozvoj informatizácie, poradenstva a celoživotného vzdelávania agropotravínárov na vidieku.

V oblasti lesníctva pripravíme **novelu zákona o lesoch**, v ktorej zvýšime minimálne výmery pre odborného lesného hospodára a obnovíme štátne spolufinancovanie

lesohospodárskych plánov. Zasadíme sa za **prijatie nového zákona o poľovníctve**, ktorého prioritou bude otázka vlastníckych vzťahov. Zasadíme sa, aby vydanie lesného majetku pôvodným vlastníkom nebolo časovo limitované a budeme **rešpektovať reštitučné právo pôvodných vlastníkov lesov**, vrátane bývalých vojenských lesov a majetkov. Pri predaji prebytočného lesného majetku štátu budeme garantovať predkupné právo pre pôvodných vlastníkov lesných pozemkov. Budeme podporovať vlastníkov a užívateľov lesa pri riešení problémov s budovaním lesných ciest, ekologickej ťažbe dreva, pri ozdravných opatreniach v poškodených lesoch, pestovaní lesa a využívaní verejnoprospešných funkcií lesa. Zachováme vlastníctvo lesného majetku štátu a jeho neoddeliteľnosť ako súčasť štátnej lesníckej politiky.

ŽIVOTNÉ PROSTREDIE

KDH považuje ochranu životného prostredia za základnú morálnu povinnosť každého človeka chrániť život a jeho podmienky na princípoch dodržiavania etických zásad. Hlavnými prioritami v nadchádzajúcom volebnom období bude reforma systému ochrany prírody, nový program environmentálnych technológií a zvýšenie ochrany pred povodňami.

Presadíme **reformu systému ochrany prírody**, keď namiesto súčasnej centralizovanej podoby zavedieme decentralizovaný model založený na **rešpektovaní právomocí vlastníkov**, fyzických a právnických osôb, urbáriátov, cirkví a občianskych združení.

Presadíme nový **program environmentálnych technológií** pre ľudí, ktorý bude zameraný na pomoc konečným prijímateľom, fyzickým osobám, a bude sa týkať programov na ochranu kvality ovzdušia a zeme, ochrany kvality a racionálneho využitia vody. Presadíme program „**dažd'ová voda zadarmo**“, v ktorom sa zasadíme za koniec platenia stočného za zrážkovú vodu, podporíme využívanie alternatívnych zdrojov energie, obzvlášť energetického využitia biologického materiálu (biomasy), podporu energetických porastov a využívania prirodzených možností krajiny. V podpore priemyselných technológií sa zameriame na podporu najlepšie dostupných technológií a čistejšej produkcie.

Zasadíme sa za **reformu organizácií vodného hospodárstva** (Slovenského vodohospodárskeho podniku, Vodohospodárskej výstavby, Výskumného ústavu vodného hospodárstva, Slovenského hydrometeorologického ústavu a Štátneho geologického ústavu D. Štúra) zameranú na racionalizáciu výkonov a služieb, vyrovnané hospodárenie týchto inštitúcií a schopnosť podieľať sa na financovaní protipovodňovej ochrany aj z vlastných zdrojov. Zasadíme sa tiež za trvalú údržbu malých vodných tokov v povodňami ohrozených územiach.

Podporíme budovanie environmentálnej infraštruktúry, **znižovanie znečistenia životného prostredia**, odstraňovanie nebezpečných environmentálnych záťaží, zachovanie biologickej a krajinnej diverzity, zvyšovanie environmentálneho vedomia obyvateľstva a skvalitnenie systému environmentálneho vzdelávania a výchovy.

ZÁVER

Volebný program KDH **Za slušný život na Slovensku** je našou predstavou o budúcnosti Slovenska. Veríme v slušnú krajinu, v slušný život a slušný štát. Sme presvedčení, že naplnením nášho volebného programu dokážeme zlepšiť život v našich domovoch a v celej krajine. Sme presvedčení, že piliermi slušného života na Slovensku musia byť **silné rodiny, bezpečnosť a poriadok, spravodlivosť, vzdelanosť a kultúrnosť občanov**. A, samozrejme, bez ohľadu na spoločenské alebo sociálne postavenie, **mravnosť**. Politika a štát nedokážu – a v slobodnej spoločnosti nikdy ani nemôžu dokázať – vyriešiť všetky problémy ľudí. Nie je to ich poslaním. Veríme však, že politika a politici môžu a musia prispieť k zlepšeniu podmienok života na Slovensku. Zákony a spôsoby, ktorými sa spravuje štát, môžu viesť k slušnému a dobrému životu v našej krajine. Volebný program **Za slušný život na Slovensku** je našou predstavou, ako to dosiahnuť. Uchádzame sa o váš hlas a podporu, aby sme sa na tom mohli podieľať.